	СИЛАБУС **НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ** **«ПОМОЛОГІЯ І АМПЕЛОГРАФІЯ»** **Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)** **Спеціальність: 203 Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство** **Рік навчання: 1-й, семестр 2-й** **Кількість кредитів ECTS: 3 кредити** **Назва кафедри: рослинництва та садівництва** **Мова викладання: українська**
Лектор курсу	**к.с.-г.н., ст. викладач Тисячний Олег Петрович**
Контактна інформація лектора (e-mail)	**tysychnyy77@ukr.net**

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Помологія і ампелографія» є обов'язковою компонентою ОПП Садівництво та виноградарство. Загальний обсяг дисципліни 90 год.: лекції – 22 год.; практичні заняття – 18 год., самостійна робота – 50 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – екзамен.

Під час вивчення даної дисципліни можуть використовуватись знання, отримані з таких дисциплін: «Іноземна мова», «Ботаніка».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватись під час вивчення «Виноградарство», «Плодівництво».

Призначення навчальної дисципліни

Освітня компонента забезпечує науково-теоретичну і методологічну основу для формування системи знань з конкретно-прикладних дисциплін, тому важливим є набуття практичних навичок та вмінь з даної дисципліни. Завдяки дисципліні «Помологія і ампелографія» забезпечується теоретико-методологічний зв'язок між загальнотеоретичною та прикладною підготовкою фахівців у галузі садівництва, плодоовочівництва та виноградарства.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета дисципліни – навчити здобувачів вищої освіти орієнтуватися в величезному розмаїтті сортів плодових і ягідних рослин та винограду

правильно добирати кращі для масового розмноження в розсадниках і вирощування в промислових і аматорських насадженнях в різних регіонах України, постійно покращувати сортовий склад садів і виноградників, цілеспрямовано використовувати їх продукцію.

Завдання вивчення дисципліни

Завданням дисципліни «Помологія і ампелографія» є вивчання господарсько-біологічні ознаки плодових і ягідних культур та винограду, їх мінливість залежно від агрокліматичних умов та ґрунтових, походження сортів і вимоги їх до агротехніки; розглядає питання підтримання існуючих сортів в їх типі та подальшого поліпшення шляхом клонової селекції; інтродукції сортів; районування їх на основі виробничо-біологічного вивчення в конкретному регіоні.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформувати:

Інтегральну компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати фахові спеціалізовані складні задачі та практичні проблеми професійної діяльності у садівництві, плодоовочівництві та виноградарстві або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1. Здатність використовувати базові знання зі спеціалізованих підрозділів аграрної науки (плодівництво, овочівництво, виноградарство, ягідництво, грибівництво, рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, ґрунтознавство, механізація, захист рослин).

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПРН10. Аналізувати та інтегрувати знання в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі садівництва, плодоовочівництва та виноградарства.

ПРН12. Проектувати й організовувати технологічні процеси вирощування насіннєвого та посадкового матеріалу плодоовочевих культур та винограду відповідно до встановлених вимог.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, робота з інформаційними джерелами), робота в команді (реалізується через: метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів).

ПЛАН ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тиждень	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Тема 1. Історія помології і ампелографії.	2		4
2	Тема 2. Сортознавство зерняткових культур.	2	2	4
3	Тема 3. Сортознавство кісточкових культур.	2	2	4
4	Тема 4. Сортознавство ягідних культур.	2	2	4
5	Тема 5. Сортознавство горіхоплідних культур.	2	2	5
6	Тема 6. Сортознавство малопоширених культур.	2	2	4
7	Тема 7. Агробіологічне вивчення сортів винограду.	2	2	5
8	Тема 8. Технологічна оцінка винограду.	2	2	4
9	Тема 9. Найпоширеніші технічні сорти винограду	2	2	5
10	Тема 10. Еволюція сортименту винограду в Україні	2		5
11	Тема 11. Завдання і методи селекційної роботи у виноградарстві.	2	2	6
Разом		22	18	50

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання.

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою

його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Види самостійної роботи

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення	15	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка до лекційних та практичних занять (робота з інформаційними джерелами: опрацювання першоджерел), вивчення та аналіз рекомендованої літератури	10	щотижнево	Усне опитування
3	Індивідуальні завдання (виконання, презентації за заданою проблемною тематикою)	10	2 рази на семестр	Виступ студента з презентацією, усний захист, обговорення
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	15	2 рази на семестр	Тестування
Разом		**50**		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бабіна Р. Д. Кращі сорти плодових, ягідних і горіхоплідних культур української селекції : навч. посіб. Київ : Преса України, 2011. 38 с.
2. Дробітько А. В. та ін. Біолого-екологічні особливості винограду : навч. посіб. Миколаїв : МНАУ, 2020. 307 с.
3. Гель І. М. Систематика, ампелографія та селекція винограду : навч. посіб. Львів, ЛНАУ, 2015. 90 с.
4. Кондратенко Т. Є., Кузьмінець О. М. Помологія ягідних культур : навч. посіб. Київ : ЦП Компринт, 2020. 436 с.
5. Кондратенко Т. Є., Кузьмінець О. М. Помологія кісточкових культур : навч. посіб. Київ : ЦП Компринт, 2019. 292 с.
6. Кондратенко Т. Є., Кузьмінець О. М. Помологія. Поширені та перспективні сорти зерняткових культур : навч. посіб. Київ : ЦП Компринт, 2018. 227 с.
7. Косенко І. С., Опалко. А. І., Опалко О. А. Фундук: Прикладна генетика, селекція, технологія розмноження і виробництва : навч. посіб. Київ : Наукова думка, 2008. 256 с.

Додаткова література

1. Балабак А. Ф., Пиж'янова А. А., Дмитрієв В. І. Чорниця високорослa (*Vaccinium corymbosum* L.): біологічні особливості, інтродукція, сорти, технологія розмноження і виробництва : монографія. Київ : КТ «Забєліна–Фільковська Т. С. і компанія. Київська нотна фабрика», 2017. 288 с.
2. Кондратенко П. В. та ін. Помологія. Яблуня : навч. посіб. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2013. 624 с.
3. Кондратенко Т. Є. Сорти яблуні для промислових і аматорських садів України : навч. посіб. Київ : Манускрипт-АСВ, 2010. 400 с.
4. Кондратенко Т. Є. Яблуня в Україні. Сорти : навч. посіб. Київ : Світ, 2001. 248 с.
5. Кондратенко Т. Є., Кузьмінець О. М. Морфологічні ознаки саджанців і живців яблуні районованих та перспективних сортів : довідник для апробаторів. Київ : ВАТ «Поліграфкнига», 2008. 120 с.
6. Литовченко О. М., Павлюк В. В., Омельченко І. К. Кращі сорти плодових і горіхоплідних культур української селекції : навч. посіб. Київ : Преса України, 2011. 144 с.
7. Матвієнко М. В., Бабіна Р. Д., Кондратенко П. В. Груша в Україні : монографія. Київ : Аграрна наука, 2006. 315 с.
8. Меженський В. М., Меженська Л. О. Генетичні ресурси нетрадиційних плодових та декоративних культур : монографія. Київ : Ліра-К, 2023. 694 с.
9. Меженський В. М., Меженська Л. О. та ін. Нетрадиційні плодові культури : монографія. Київ : Фітосоціоцентр, 2012. 80 с.
10. Меженський В. М., Меженська Л. О., Якубенко Б. Є. Нетрадиційні

ягідні культури: рекомендації з селекції та розмноження : монографія. Київ : ЦП «Компринт», 2014. 119 с.

11. Паламарчук І.І., Чепернатий Є.В., Тисячний О.П. Урожайність суниці садової залежно від сортових особливостей в умовах Лісостепу правобережного. Сільське господарство та лісівництво. 2024. № 4 (35). С. 129-141. DOI:10.37128/2707-5826-2024-4-11. URL : http://forestry.vsau.org/storage/articles/January2025/shl4kOPqAHuBR3MHfEc6.pdf

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт «BTU-ЦЕНТР». Біологічні препарати. URL: https://btu-center.com/ (дата звернення: 01.08.2024).

2. Асоціація ягідництво України. URL: https://uaberries.com/ (дата звернення: 01.08.2024).

3. Офіційний сайт «УКРСАДПРОМ». URL: http://ukrsadprom.org/rozsadnytstvo/ (дата звернення: 01.08.2024).

4. Офіційний сайт «MAKOSH». Мінеральне живлення рослин. URL: https://makosh-group.com.ua/pro-kompaniyu/ (дата звернення: 01.08.2024).

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1	
Участь у дискусіях на лекційних заняттях	10
Участь у роботі на практичних заняттях	12
Виконання контрольної роботи/ тестування	4
Самостійна робота (підготовка питань, винесених на самостійне опрацювання, індивідуальні завдання)	4
Всього за атестацію 1	**30**
Атестація 2	
Участь у дискусіях на лекційних заняттях	10
Участь у роботі на практичних заняттях	12
Виконання контрольної роботи/ тестування	4
Самостійна робота (підготовка питань, винесених на самостійне опрацювання, індивідуальні завдання)	4
Всього за атестацію 2	**30**

Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	**10**
Підсумкове тестування	**30**
Разом	**100**

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав менше 35 балів, то він не допускається до екзамену. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	**Оцінка ECTS**	**Оцінка за національною шкалою**
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	задовільно
60-65	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни